

**Uppsala läns landstings och kommuners
gemensamma ägardirektiv till
Upplands Lokaltrafik AB**

2009-04-28

GEMENSAMMA ÄGARDIREKTIV till Upplands Lokaltrafik AB

Innehåll

1 Inledning.....	2
2 Uppdraget.....	2
3 Långsiktiga mål och riktlinjer.....	2
3.1 Hållbar regional utveckling och ökat kollektivt resande.....	2
3.2 Hög effektivitet och god kvalitet.....	3
3.3 Ökad säkerhet och trygghet.....	3
3.4 Hållbart resande och god miljö.....	4
3.5 God tillgänglighet.....	4
3.6 Jämställt system.....	5
3.7 Kundanpassat system.....	5
4 Planeringsprocess för kollektivtrafiken.....	5
5 Uppföljning.....	5
6 Prissättning.....	5
7 Specialtrafik.....	6
8 Depåer.....	6
9 Ekonomi.....	6
10 Upphandling.....	6
11 Ägarstyrning.....	7

1 Inledning

Landstinget i Uppsala län samt Enköpings, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammars kommuner har i enlighet med ingånget konsortialavtal fattat beslut om gemensamma ägardirektiv för Upplands Lokaltrafik AB (bolaget).

Syftet med direktiven är att tydliggöra kommunernas och landstinget ambitioner inom den regionala och lokala kollektivtrafiken.

Ägardirektiven fastställs av bolagsstämman.

2 Uppdraget

Bolaget skall i enlighet med av ägarna ingånget konsortialavtal vara trafikhuvudman för den lokala och regionala kollektivtrafiken i Uppsala län.

3 Långsiktiga mål och riktlinjer

”Uppländsk Drivkraft” – det reviderade regionala utvecklingsprogrammet för Uppsala län, som Regionfullmäktige antog den 18 december 2008 ska tillsammans med ”Långsiktig strategi för utveckling av kollektivtrafiken i Uppsala län” ligga till grund för bolagets planering och utveckling av trafiken.

3.1 Hållbar regional utveckling och ökat kollektivt resande

Mål

- **Kollektivtrafiken ska erbjuda samhällsekonomiskt effektiva, attraktiva och långsiktigt hållbara resmöjligheter för de som bor, verkar i och besöker länet. Kollektivtrafiken ska planeras med inriktning mot ett successivt ökat resande och höjd marknadsandel.**
- **Kollektivtrafiken ska bidra till en långsiktigt hållbar regional utveckling genom att**
 - **utveckla regiontrafikens förutsättningar för goda kommunikationer i regionalt prioriterade stråk**
 - **knyta samman länet så att stora delar av länet kan fungera som en gemensam marknad för arbete, boende, utbildning, kultur, service, fritid mm**
 - **ge goda förutsättningar för resor till och från Stockholms, Västmanlands, Gävleborgs, Södermanlands, Örebro och Dalarnas län.**

Största möjligheten att öka det kollektiva resandet finns i stomlinjestråk där resandet är stort och där kollektivtrafikens standard kan vara attraktiv. Stomlinjer ger möjlighet att knyta samman

orter och områden, som är viktiga för den regionala utvecklingen. Ett stomlinjenät med buss och tåg ska utvecklas i de viktiga regionala stråken. På sträckor där resandet är stort och där tågtrafik inte är möjlig ska bolaget erbjuda såväl ett utvecklat basutbud i stomlinjetrafiken som expresstrafik under tider som är marknadsmässigt motiverade

Planeringen av trafiken ska utgå från en helhetssyn. En samplanering mellan olika typer av trafik (region-, landsbygds- och tätortstrafik) ska ske för att skapa ett integrerat trafiksystem, som även innefattar hållplatser och terminaler.

Resande med kollektivtrafiken skall öka i genomsnitt med minst 3% per år. Bolaget ska mäta kollektivtrafikens marknadsandel för att kunna redovisa förändringen i marknadsandel.

3.2 Hög effektivitet och god kvalitet

Mål

- **Bolagets verksamhet ska vara marknads- och kundorienterad baserad på mål som hög effektivitet och god kvalitet**

Bolaget ska fram till år 2010 öka sitt genomsnittliga nöjd kundindex (NKI) i Svenska Kollektivtrafikföreningens Kollektivtrafikbarometer med minst 5 procentenheter jämfört med år 2005.

Bolagets kärnverksamhet är att marknadsföra, sälja, planera, handla upp och följa upp resmöjligheter. Som ett effektivitetsmått för bolaget ska gälla att den direkt trafikrelaterade kärnverksamheten ska svara för lägst 90% av bolagets kostnader.

3.3 Ökad säkerhet och trygghet

Mål

- **Kollektivtrafiken ska utformas så att den bidrar till ett minskat antal olyckor i trafiken och upplevs som trygg och säker av resenärer och anställda**

Olyckor och olyckstillbud i trafiken ska minska dels genom ökad marknadsandel för kollektivtrafiken, dels genom åtgärder i bussar och tåg samt i anslutning till hållplatsmiljöer. Särskilt säkerheten vid barns resor ska uppmärksammas. Bolaget ska aktivt driva på och ta fram underlag för åtgärder på hållplatser och terminaler i enlighet med "Hållplatshandbok för Uppsala län 2006". Bolaget ska följa upp att inga förare är alkohol- eller drogpåverkade. Bolaget ska också löpande följa upp andelen bussar med bälten. Statistiskt underlag skall redovisas som över tiden kan dokumentera minskningen i olyckor och olyckstillbud.

Bolaget ska redovisa en handlingsplan för att så långt det är möjligt få bort kontanthantering på bussarna för ökad säkerhet och trygghet.

3.4 Hållbart resande och en god miljö

Mål

- **Kollektivtrafiken ska utformas så att den bidrar till ett hållbart resande och en god miljö**

Genom val av teknik och bränsle ska kollektivtrafiken medverka till att vägtrafikens belastning på miljön minskar. Gällande standards i EU-direktiv och svensk tillämpning för miljöklassade fordon ska användas för att styra utvecklingen mot användningen av fordon i bästa miljöklass. Genom att öka kollektivtrafikens marknadsandel kan persontrafikens miljöbelastning minska. Ett ökat kollektivt resande bidrar också till en bättre folkhälsa.

År 2012 ska minst 40% av kilometerproduktionen med buss utföras med icke-fossila bränslen och år 2020 ska minst 90% utföras med icke-fossila bränslen.

För att klara omställningen ska bolaget om så krävs för att säkra en stabil tillgång och en förutsägbar prisbild engagera sig som ägare/delägare av såväl produktion som infrastruktur för leverans av icke-fossilt bränsle.

3.5 God tillgänglighet

Mål

- **Kollektivtrafiken ska utformas så att den tillgodoser ett grundläggande behov av resor i hela länet och ger en god tillgänglighet för funktionshindrade**

För att garantera en grundläggande tillgänglighet ska bolaget tillhandahålla en minimistandard för kollektivtrafiken i hela länet för dagliga resor.

Anropsstyrd trafik kan vara lämplig att använda som lösning för trafik med låg efterfrågan samt för trafik som kräver hög tillgänglighet. Bolaget ska utreda och föreslå när och var det är lämpligt med anropsstyrd trafik. Den anropsstyrda trafiken ska marknadsföras tillsammans med linjetrafik.

En resenär som själv eller med hjälp av en ledsagare kan ta sig till eller från en hållplats ska kunna resa med kollektivtrafiken. Senast år 2010 ska minst 90% av de funktionshindrade kunna använda den allmänna trafiken. Bolaget ska årligen redovisa hur anpassningen av trafiksystemet enligt Färdplan 2010 fortskrider.

3.6 Jämställt system

Mål

- **Kollektivtrafiken ska utformas så att den svarar mot kvinnors respektive mäns resbehov**

Trafiklösningar, biljettsystem och övrig infrastruktur skall ta hänsyn till och beakta skillnader i kvinnors och mäns resmönster samt behov av trygghet och säkerhet.

3.7 Kundenpassat system

Mål

- **Kollektivtrafiken ska också utformas så den tar hänsyn till olika grupper – barns, ungdomars, äldres - resbehov.**

4 Planeringsprocess för kollektivtrafiken

Bolaget ska arbeta i enlighet med principerna i den planeringsprocess för kollektivtrafiken, som fastställdes av bolagsstämman 2008.

5 Uppföljning

Bolaget ska för ägarna redovisa arbetsprocesser och uppföljning av ägarnas trafikpolitiska mål och direktiv. Bolaget ska följa upp kostnadseffektivitet och kvalitet för resenärerna såväl för linjetrafik som för sjukresor, skolskjuts och anropsstyrd trafik i länet.

Verksamhetens samlade effekter relaterat till de långsiktiga målen ska sammanställas på ett sätt som är kontinuerligt tillgänglig för berörda. En samlad skriftlig redovisning av uppnådda resultat ska ske årligen vid ägarsamrådet i mars månad.

Bolaget ska samråda med Regionförbundet Uppsala län angående uppläggning av redovisningen.

En redovisning ska även ske direkt till respektive ägare.

6 Prissättning

Bolaget äger rätt att teckna avtal med kommuner, trafikföretag och huvudmän i angränsande län för att samordna kollektivtrafikens biljettpriser inom Uppsala län med angränsande län.

Styrelsen för Bolaget fattar beslut om den prissättning som ska gälla i den trafik som faller under bolagets ansvar. Bolaget ska tillämpa en enkel och enhetlig prissättning som stimulerar till ett ökat kollektivt resande. En prissamordning mellan regiontrafiken och tätortstrafiken ska eftersträvas.

7 Specialtrafik

Beslut om att införa viss specialtrafik, t ex företagslinjer kan fattas i styrelsen under förutsättning att trafiken inte ökar underskottet. I övriga fall får trafiken inrättas först efter godkännande av landstinget eller berörd kommun.

8 Depåer

Bolaget ska säkerställa tillgång till konkurrensneutrala och ändamålsenliga bussdepåer i länet. Genom att garantera tillgång till en väl anpassad depå ökar möjligheterna för entreprenörer, som för närvarande inte är etablerade i länet, att lämna anbud vid upphandling av trafik. Med en omställning till icke-fossila bränslen ökar också behovet av att bolaget engagerar sig i etablering och utformning av depåer. Av särskilt stor vikt är en väl lokaliserad ny bussdepå i Uppsala tätort. Bolaget ska så långt möjligt samverka med Uppsala kommun avseende förutsättningar för att samlokalisera depåer för region- och stadstrafiken.

Bolaget ska engagera sig som ägare/delägare om så krävs för att få tillstånd en lämplig depåstruktur.

9 Ekonomi

Styrelsen för bolaget fastställer budget. Styrelsen ansvarar för framtagning av uppgifter om bolagets ekonomiska ställning samt statistiskt underlag om resande m.m. Underlaget, som på detta sätt tas fram, skall användas i budgetarbetet där det åligger Bolaget att upprätta budget för den närmaste tvåårsperioden, lämna en prognos för de därpå följande två åren samt löpande avrapportera till ägarna om det ekonomiska läget. Formerna för avrapportering mm ska anpassas till en kommande samordnad planerings- och beslutsprocess.

Kommuner och landsting betalar a´ conto sin andel av budgeterad nettokostnad. Hälften skall inbetalas senast 1 januari vid verksamhetsårets inledning och avse underskottet avseende hälften av verksamhetsåret. Resterande del av budgeterat underskott avseende andra hälften av verksamhetsåret inbetalas efter ytterligare 6 månader. Slutlig avräkning för verksamhetsåret görs senast en månad efter det att bolagsstyrelsen behandlat verksamhetsårets resultat. Reglering enligt slutlig avräkning görs senast 1 månad efter anmodan.

10 Upphandling

Vid upphandling av trafik tjänster skall samråd ske med berörda ägare. Bolaget ska föreslå gemensamma upphandlingar av trafik, som kommuner och landsting ansvarar för eller sköta

upphandling av sådan trafik i den mån kommun/kommuner eller landsting efterfrågar detta. Bolaget ska eftersträva sådana avtal som ger en smidig reglering av förhållandet till trafikotövarna och effektivt resursutnyttjande samt verka för en ökad konkurrens. För att utveckla trafiken bör införande av incitamentsavtal eftersträvas.

11 Ägarstyrning

Bolagsstämman är den beslutande församlingen. Ägardirektiv, trafikprogram mm beslutas av bolagsstämman. Till bolagsstämman utser kommunerna och landstinget ett ombud vardera. Bolagsstämman skall hållas före juni månads utgång.

Ägarsamråd för bolaget genomförs av Regionförbundets styrelse. Ägarsamrådet är i första hand ett samråd mellan ägarna men också ett forum för diskussion mellan ägarna och bolagsstyrelsen. Vid ägarsamrådet ska Bolagets styrelse vara representerad.

Ägarsamrådet bereder ärenden till bolagsstämman. Vid ägarsamrådet under våren skall förslag till gemensamma ägardirektiv för bolaget tas fram. Ägarsamrådet skall också behandla andra ärgemensamma trafikpolitiska frågor, som rör kollektivtrafiken i länet.

Regionförbundet bereder ärenden till ägarsamrådet. Kallelse och handlingar ska tillställas kommuner och landsting i god tid före mötet så att ägarna ges möjlighet till förberedelsearbete inför samrådet.

Ett kontinuerligt samråd skall ske mellan Bolaget och Regionförbundet för att hålla varandra väl informerade om rådande förhållanden, uppnå bästa möjliga samordning av trafiktjänster samt att göra goda upphandlingar. Regionförbundet Uppsala län har ansvar för att en löpande information och diskussion om kollektivtrafiken förs med samtliga ägare t ex i kommunchefsträffar, träffar med berörda handläggare, seminarier eller bredare rådslag.

En resultatuppföljning och budgetdialog mellan Bolaget och ägarna ska ske vid minst tre tillfällen per år. En redovisning ska lämnas av ekonomiskt resultat, resandeutveckling, NKI, pågående projekt mm. Vid upprättandet av Trafikförsörjningsplanen ska en nära dialog ske med ägarna om inriktning av trafiken, planerade åtgärder samt beräknade kostnader och intäkter med utgångspunkt i de av ägarna angivna budgetramarna. Även upprättandet av Trafikprogrammet förutsätter en nära dialog med ägarna.

Regionförbundet Uppsala län

Besöksadress Kungsgatan 41, Uppsala
Postadress Box 1843, 751 48 Uppsala
Telefon 018-18 21 00
Fax 018-18 21 15
Epost info@region uppsala.se
Hemsida www.region uppsala.se